

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 60 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 19. aprila 1895.

Politiški oddelek.

Občinske volitve ljubljanske.

Kmalu bodo v Ljubljani mestne volitve. Občinski zastop je sedaj v rokah odločno narodnih mož, kar je večkrat pokazal, zlasti tudi v vprašanji o uličnih napisih. Stvar še sicer ni rešena, a priznati moramo, da je mestni zastop vse storil, da v tej stvari brani čast slovenskega naroda. Ko bi se neugodno rešila, bodo krivi le tisti faktorji iz slovenskega tabora, ki so v tem vprašanji prihiteli nemškutarjem na pomoč.

Nekaterim narodna odločnost mestna zastopa že dolgo ni po volji in so že z raznimi, včasih nelepimi pripomočki skušali izviti iz rok zastop narodni stranki. Sprva so pri volitvah dotičniki sami posegli v boj, a ko so videli, da ljubljanski volilci ne najdejo nad njihovimi kandidati nobenega dopadajenja in jim ne priznavajo potrebne sposobnosti za upravo mestnega gospodarstva, so pa poskusili po ovinkih izriniti narodno stranko iz mestnega zastopa. Začeli so pripovedovati, da le obrtnik more zastopati obrtnika in da ima le obrtnik srce za obrtnika, in ker so menda mej ljubljanskimi volilci obrtniki v največjem številu, torej naj bi v mestni zastop volili samo obrtnike. To seveda bi bilo samo sredstvo. Zastop iz samih obrtnikov v tem smislu besede, kakor za razumijo, bi se tako ne mogel obdržati in volilci sami bi na posled bili le prisiljeni, poseči po drugih možeh in nasprotniki narodne stranke se pa nadejajo, da tedaj pride vrsta na nje.

Mestni zastop ljubljanskega mesta je važen zastop in v njegov delokrog spadajo kaj različne zadeve in zato je potreba, da se vanj pokličejo možje, ki so izvedeni v raznovrstnih strokah. Če pogledamo odseke mestnega zastopa, precej spoznamo, kakšnih mož je treba v mestni svet. Za finančni odsek je treba v denarnih zadevah izvedenih mož, pravni odsek potrebuje pravnikov, odsek za električno razsvetljavo in stavbeni odsek pa tehnikov

in pa fizikov, šolski odsek pa šolnikov. Obrtniki sami bi ne mogli opravljati tacihi poslov, ker se niso pridobili dotičnih sposobnostij. Tacihi izrednih talentov pa mej našimi obrtniki ni, kot je sedanji predsednik francoske republike, ki je od navadnega strojarja se povzdignil na tako visoko stopinjo, ki se je v parlamentu kot poslanec in minister bil izkazal za velicega veščaka v finančnih stvareh in pomorskih stvareh. Tak mož bi se pač znal pomagati v najraznovrstnejših strokah, ali taki možje so izjeme. Naši obrtniki so sicer prebrisane glave, a niso bili v tako ugodnih razmerah, da bi si mogli seznaniti z najraznejšimi strokami javnega življenja. Zastop, v katerem bi bili sami obrtniki, bi gotovo ne bili kos vsem nalogom občinske oprave. Če bi pa slabo vodil občinske stvari, bi gotovo imeli škodo le volilci. Sicer pa mestni zastop nima naloge zastopati le obrtnikov, temveč mestno prebivalstvo sploh, tudi trgovce, uradnike i. druge stanove. Zaradi tega je pa le pravično, da so v mestnem zboru zastopniki raznih stanov. Narodna stranka je zatorej vedno gledala, da so v mestnem zastopu bili zastopani razni stanovi.

Tudi obrtniki so potrebni v mestnem zastopu in je narodna stranka vedno gledala, da se je tudi iz tega stanu v mestni zbor volilo več zastopnikov in oziralo se je tudi na njih želje. Drugi možje v mestnem zastopu so obrtnikom šli na roko. Mestni zastop se je vedno oziral na interese obrtnikov, kolikor je sploh v njegovem področji mogoče. Magistrat se pa ravna pri svojih odločbah v obrtnih zadevah po obrtnih zakonih in se tudi ravnati mora. Glavna obrtna vprašanja ne spadajo v mestni, temveč v druge zastope. Posebno pa nekateri nasprotniki narodne stranke s tem slepe ljudi, da je narodna stranka nakopala mnogo davkov in obetajo, da se davki znižajo, ako pridejo v mestni zastop drugi možje. Edino moramo pri tem omeniti, da mestni zastop nima odločevati o davkih, temveč le o mestni prikladi, ki je pa jako majhna in pri malem obrtniku znaša le 64 kr.

Kdo je v ljubljanskem mestnem zastopu, pa ne more narodni stranki biti vsejedno, ker se vsi Slovenci ozirajo na

Ljubljano. Vsi narodni nasprotniki bi se veselili, ko bi v Ljubljani imeli zastop iz neznanih ljudij. Mislimo, da se ljubljanski volilci ne bodo dali zapeljati in bodo rešili čast bele Ljubljane, kakor so jo že večkrat.

Politični pregled.

Istrske volitve. — Govori se, da so se vlada in pa Italijani v Istri sporazumeli in jih bode vlada podpirala pri volitvah. In popolnoma neverjetno to tudi ni. Vlada očitno hoče ohraniti prvenstvo Italijanom na Primorskem, kar pač že to dokazuje, da pusti Rinaldinija še vedno na svojem mestu v Trstu. Deželna vlada je tudi odklonila prošnjo slovanske stranke, da bi se volitve volilnih mož ne vršile v italijanskih mestih, kjer je vsled pritiska Italijanov vsaka svobodna volitev nemogoča. Če so le Italijani obljubili, da nekaj časa ne bodo naravnost napadali državne avtoritete, pa je gotovo koalicijska vlada jim obljubila pomoč. Seveda Italijani dolgo ne bodo držali besede. Pokazali bodo kmalu svojo predrznost. Vlada se pa ne upa proti njim ničesa storiti, ker se boji za koalicijo. Če sedaj nima zadostno večino za izvršitev vseh svojih nalog, če pojde Coroninijevi klub z nekateri levičarji v opozicijo, pa je konec koalicijske slave.

Konservativci in koalicija. — Grof Hohenwart napenja vsa sila, da bi ohranil koalicijo. Po svojih glasilih razglaša, da ni najmanjšega povoda za razkol v konservativnem klubu. Pa tudi Dipauli ni imel nobenega pravega povoda izstopiti iz kluba. Štajerski konservativci so pač še vedno za zvezo z liberalci, kakor je razvidno iz pisave njih glasila. Tiroleci in Gornjeavstrijci se iz strahu pred protisemiti in nemškimi nacijonalci ne upajo prav trdno držati se liberalcev. Volilne reforme koalicija pač ne bode izvršila, a obdržati se pa utegne le do novih volitev. Konservativcem je le na tem, da bi se volitve vršile po starem volilnem redu. Liberalci tudi po volilni reformi ne hrepene, temveč jim je le za davčno reformo, da spravijo ž njo petakarje ob volilno pravico. Odločitev prineso pač še le nove volitve.

Konservativci in protisemitje. — Glasilo štajerskih konservativcev nadaljuje svojo borbo proti krščanskim socializmom in daje naravnost razumeti, da so mu ljubši nemški liberalci. Pa tudi nekatera druga konservativna glasila se že zaganjajo v krščanske socialiste. Vidi se, da te gospode jezi, da so se zmotili, ko so sami začeli delati za krščanski socializem. Mislili so, da bodo krščanski socialisti jih brezpogojno podpirali in da bodo le ondi nastopili, kjer konservativci ne morejo nič škodovati. Ko pa krščanski socialisti samo dostojno postopajo, je pa jeza v konservativnem taboru. Vatikansko glasilo „Osservatore Romano“ pa jako laskavo piše o krščanskih socialistih, kar pač jasno kaže, da kardinal grof Schönborn s svojim potovanjem ni ničesa opravil v Rimu. Sploh je pa po časopisih vse utihnilo o tej misiji, ki je imela uničiti krščanske socialiste.

Srbija. — Opetovano se je že napovedal prihod kraljice Natalije v Belgrad. Sedaj hoče postati ta vest istinita. Razkraljica Natalija pride v Belgrad začetkom maja meseca. Pripravljajo se vlada, razni zastopi in društva, na sijajen vsprejem in velike slavnosti povodom njenega bivanja na Srbskem. Kraljica baje ostane do julija meseca ondi. Če je torej prišlo do sporazumljenja mej Milanom in Nataljo in kraljica zopet pride v domovino, iz katere je bila segnana, bi pač bilo pričakovati, da se i drugi žalostni odnošaji v Srbiji zboljšajo. Složnega in koristnega dela v prosep kraljevine potreba je mej krono, vlado in ljudstvom.

Francija. — Socialistiški občinski zastop v Roubaix je prepovedal duhovnikom v popolni opravi peš hoditi delit sv. popotnico. Ogrniti se morajo vselej s plaščem. To svojo prepoved utemeljuje občinski zastop s tem, da je dolžnost

oblastvom ljudstvo varovati pred slabimi vtisi. Na človeka namreč naredi to, ko vidi duhovnika v popolni cerkveni opravi, z ministrantom spredaj svetilnico in zvončkom v roki, posebno slab vtis in človek nehote mora misliti na smrt. Tega je treba ljudi varovati. Da bi bili pač socialisti tudi toli premeteni, da bi znali smrti sami prepovedati pristop k njim.

Kuba. — Avtonomična stranka na Kubi, ki hoče samosvojo upravo za otok in k večjemu to odobrava, da Španija iz doma pošlje svojega namestnika, vse druge službe pa, da je oddati domačinom, je izdala te dni v tem smislu neko okrožnico do naroda. Zmerna stranka hoče ustavno zvezo, je torej za sedanje razmere. Reformisti hočejo, da se vseh 6 pokrajinskih skupščin, ki sedaj obstoje na Kubi, spoje v eno samo naselbinsko, čemur se Španija odločno ustavlja. Vse te tri stranke niso deležne ustaje in le separatisti, večinoma zamorci so za popolno odločitev od Španije.

Obrtnija.

Preosnova obrtnega reda.

V poslednji seji pred velikonočnimi prazniki je državni zbor razpravljajal o Luegerjevemu predlogu, da naj se hitro zbornici predloži predloga novega obrtnega reda. Večina je vsprejela ta predlog, da si je poprej bila odklonila jednak predlog Mladočeha Adameka.

Nekateri konservativni poslanci glasovali so za ta predlog, ki so poprej glasovali proti Adamekovemu predlogu. Gospodje se niso upali menda nase vzeti vse odgovornosti, če se ta stvar odloži. Posebno jih je v zadrego spravil trgovski minister Wurmbbrand. On je naznanil, da ima vlada že pripravljeno dotično predlogo, in jo predloži še v tej postavodajni dobi. Tega jedino zaradi tega ni storila, ker ima odsek še pet predlog obravnavati. Če se pomisli, da je minister že jedenkrat grajal, da obrtni odsek premalo dela, se je ta odgovor ravno tako glasil, vlada vam predlogo že predloži, a ne veruje, da bi jo rešili pri znani svoji počasnosti. Vso odgovornost je torej izvrnil na parlament, in to je zlasti na koaliranje, ker ti odločujejo v državnem zboru. Da bi se pa ne očitalo konservativcem, da so preprečili obrtno reformo, glasovali so nekateri konservativci za ta predlog.

Seveda zaradi tega še ne smemo pričakovati, da bode kaj iz vse obrtne reforme. Gospodom manjka dobre volje in za to bodo pa stvar v odseku mrcvarili in mrcvarili, kakor v pododseku volilno reformo. Ko iz vsega ne bode nič, bodo pa pri volitvah konservativci delali odgovorne liberalce, te pa morda konservativce, da se niso mogli sporazumeti. Sploh igra koalicija neko jako čudno ulogo. Liberalci in konservativci se drug drugzega podpirajo, a na raznih shodih pa ti proti onim zabavljajo in nanj vso krivdo izvračajo. Prebivalstvo se pa še ni toliko izbistrilo, da bi zmatrala koalicija za celoto in za vsa njena dela delalo jednake odgovorne konservativce in liberalce. S tem bi naredili konec vsej komediji, ki jo oboji sedaj igrajo. Če se ne vjemajo, naj se pa ločijo.

Sedaj dobro vemo, da ni vlada kriva, če se obrtni zakon ne bode rešil, temveč parlament. Vlada ima pred-